

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΙΩΣΗ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - 2010 ΚΑΙ 2011

**ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ: ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ –ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΕΣΤΙΑΣΗΣ – ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ – ΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΗ**

ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ “ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ”¹

1. Σύνοψη ευρημάτων

Η πρωτογενής μείωση εισοδημάτων στο δημόσιο τομέα, που προβλέπεται στο πακέτο δημοσιονομικής εξυγίανσης, θα έχει παράπλευρες απώλειες και στον ιδιωτικό τομέα, κυρίως με τη μορφή μείωσης κύκλου εργασιών και απώλειας θέσεων εργασίας, Ως αποτέλεσμα προβλεπόμενης μείωσης του κύκλου εργασιών κατά 7%-15% στη διετία 2010-2011, περίπου 100.000 εργαζόμενοι θα χάσουν τις θέσεις εργασίας τους στους κλάδους του λιανικού εμπορίου, του αυτοκινήτου, των ξενοδοχείων και εστιατορίων, της ψυχαγωγίας, και της βιομηχανίας ένδυσης-υπόδησης και επίπλων. Αναγνωρίζοντας την «ταυτότητα,» τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες όσων κινδυνεύουν να καταλήξουν άνεργοι, προτείνονται ενέργειες ώστε να προσανατολιστούν σε νέες παραγωγικές δράσεις και να περιοριστούν οι επιπτώσεις της ανεργίας.

2. Η μείωση του κύκλου εργασιών

Η “ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ” έχει αναπτύξει μοντέλα προσδιορισμού της εισοδηματικής ελαστικότητας σημαντικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας και με βάση τα αποτελέσματά τους προσδιορίστηκε η ευαισθησία κάθε κλάδου στη μείωση του εισοδήματος. Προβλέπεται ότι στη διετία 2010-2011 ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων σε σταθερές τιμές 2009 μπορεί να μειωθεί:

- ✓ Σημαντικά, από 10% έως 15%, που κατ’ εξαίρεση μπορεί να πλησιάσει το 20%, στους κλάδους:
 - Ιδιωτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης
 - Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών
 - Ξενοδοχεία και εστιατόρια
 - Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες

¹ Ερευνητές: Αντώνης Τορτοπίδης, οικονομολόγος, συντονιστής, Αγγελική Καλλιγιοσφόρη, οικονομολόγος

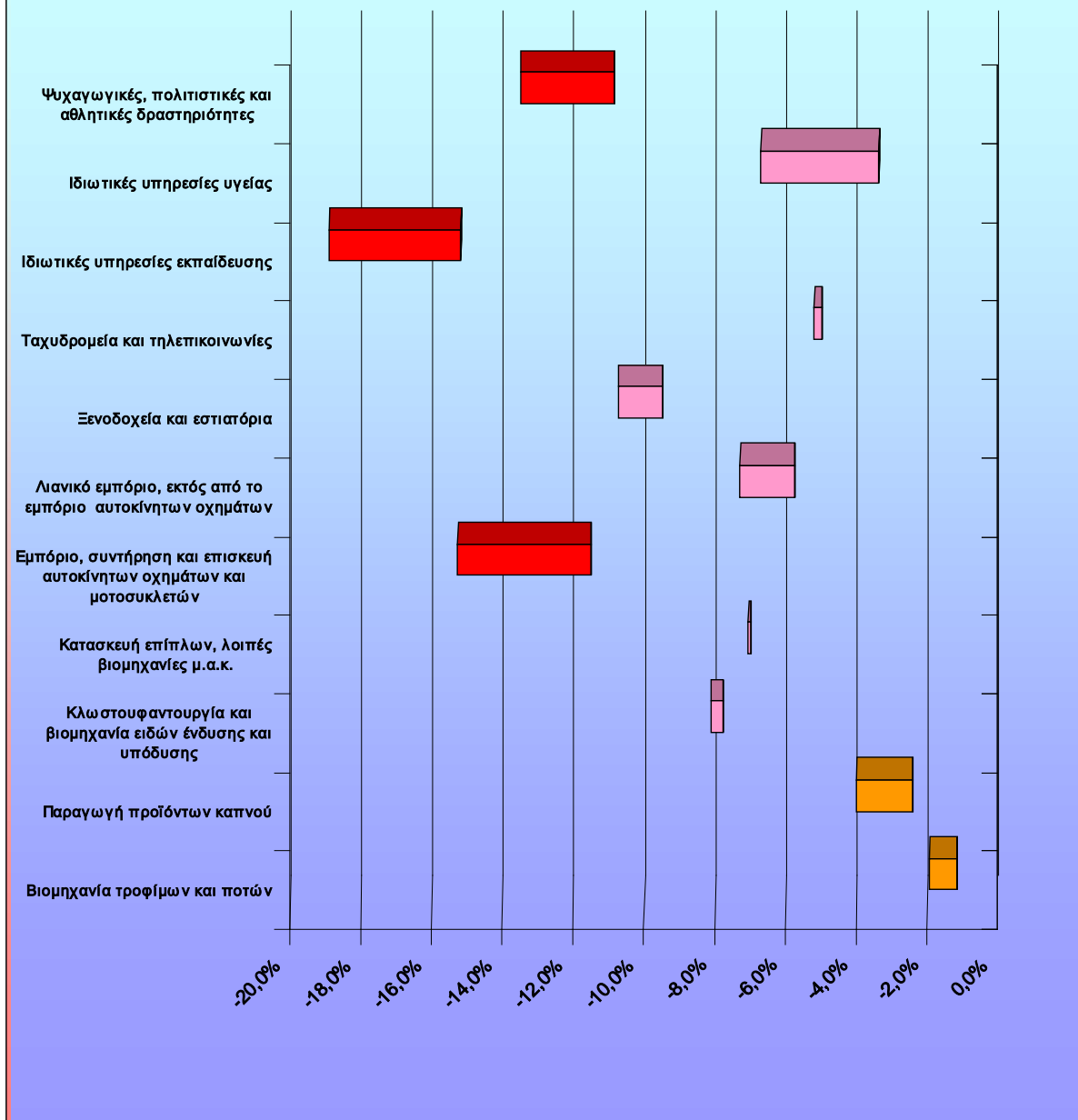
- ✓ Από 2% έως 7% στους κλάδους:
 - Κλωστοϋφαντουργία και βιομηχανία ειδών ένδυσης και υπόδησης
 - Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
 - Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκίνητων οχημάτων
 - Ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας
 - Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες
 - Παραγωγή προϊόντων καπνού
- ✓ Λίγο, από 1% έως 2% στον κλάδο:
 - Τροφίμων και ποτών (πλην αλκοολούχων)

**ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΙΩΣΗ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2010-2011
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΙ ΚΛΑΔΟΙ**

	Μέγιστη	Ελάχιστη
Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	-1,9%	-1,2%
Παραγωγή προϊόντων καπνού	-4,0%	-2,4%
Κλωστοϋφαντουργία και βιομηχανία ειδών ένδυσης και υπόδησης	-8,1%	-7,8%
Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	-7,1%	-7,0%
Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	-15,3%	-11,5%
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκίνητων οχημάτων	-7,3%	-5,7%
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	-10,7%	-9,5%
Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	-5,2%	-5,0%
Ιδιωτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης	-18,9%	-15,2%
Ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας	-6,7%	-3,4%
Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	-13,5%	-10,8%

Πηγή: Προβλέψεις "ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ"

**ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΜΕΙΩΣΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2010-2011 -
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΙ ΚΛΑΔΟΙ**

Πηγή: Προβλέψεις "ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ"

3. Η μείωση της απασχόλησης

Η μείωση του κύκλου εργασιών θα πιέζει για μείωση της απασχόλησης. Συνήθως, σε περιόδους ύφεσης, η απασχόληση δεν μειώνεται όσο ο κύκλος εργασιών για ένα μικρό διάστημα, με την προσδοκία ότι η μείωση θα είναι πρόσκαιρη. Όμως στη σημερινή ελληνική συγκυρία, η ύφεση έχει ήδη αρχίσει από το προηγούμενο έτος και αναμένεται να διαρκέσει τρία χρόνια, 2009-2011. Ήδη λοιπόν από το 2010 το πιθανότερο είναι ότι οι πιέσεις στα οικονομικά των επιχειρήσεων θα έχουν ως αποτέλεσμα σημαντικό περιορισμό της απασχόλησης.

Στη διετία 2010-2011, στους παραπάνω κλάδους, αναμένεται να μειωθεί η απασχόληση κατά 85.000-115.000 θέσεις συνολικά. Από αυτές τις απώλειες, πολλές θα αφορούν και αυτοαπασχολούμενους. Πρωταθλητές απωλειών προβλέπεται να είναι οι πολυπληθέστεροι σε θέσεις κλάδοι:

- ✓ Του λιανικού εμπορίου, με ελάχιστες απώλειες 30.000 και μέγιστες 40.000 θέσεων εργασίας,.
- ✓ Των ξενοδοχείων και εστιατορίων, με ελάχιστες απώλειες 22.000 και μέγιστες 26.000 θέσεων.
- ✓ Του κλάδου αυτοκινήτων (εμπόριο, συντήρηση και επισκευή) με ελάχιστες απώλειες 10.000 και μέγιστες 15.000 θέσεων εργασίας.

Τα ανωτέρω μεγέθη αφορούν αυστηρά απώλειες υφιστάμενων θέσεων εργασίας που θα προκληθούν αποκλειστικά και μόνο από τον περιορισμό της εσωτερικής ζήτησης. Η εξέλιξη της εξωτερικής ζήτησης μπορεί να επιτείνει ή, αντίθετα, να αμβλύνει το πρόβλημα. Το επίπεδο της ανεργίας τελικώς θα προσδιοριστεί και από τις εξελίξεις στους υπόλοιπους κλάδους, αλλά και από τις προοπτικές απορρόφησης των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας. Ο ΟΟΣΑ υπολογίζει² ότι, συνολικά στην ελληνική οικονομία, η ανεργία θα αυξηθεί κατά περίπου 135- 150 χιλιάδες άτομα κάθε έτος στην διετία 2010-2011.

4. Οι επιπτώσεις στον ΦΠΑ

Η μείωση του κύκλου εργασιών συνεπάγεται μείωση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. Όμως η μείωση αντισταθμίζεται από την αύξηση των συντελεστών, που έχει ήδη νομοθετηθεί. Από την έρευνα προκύπτει ότι ο ΦΠΑ επί του κύκλου εργασιών του 2010 των κλάδων που εξετάζονται θα είναι αυξημένος κατά περίπου € 1,5-1,8 δις. έναντι του 2009. Το μνημόνιο μεταξύ της Ελληνικής Κυβέρνησης και της τρόικας προβλέπει αύξηση ΦΠΑ για το σύνολο της οικονομίας κατά € 1,8 δις. το 2010 (εκ των οποίων 0,8 θα εισπραχθούν μέσα στο 2010 και τα υπόλοιπα € 1,0 δις. θα εισπραχθούν αργότερα μέσα στο 2011).

Το ενδιαφέρον είναι ότι εάν δεν ελαμβάνοντο τα πρόσθετα μέτρα για τον ΦΠΑ, που προβλέπεται στο μνημόνιο να ενταχθούν στον προϋπολογισμό 2011, ο ΦΠΑ του 2011 θα ήταν λίγο μόνο αυξημένος (2%-3%) σε σχέση με τα επίπεδα του 2010 και, συνεπώς, θα εδημιουργείτο πρόβλημα στην επιδίωξη για περαιτέρω βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης στην Ελλάδα.

² Βλ. οικονομικές εφημερίδες της 27/5/2010.

5. Να περιορίσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις

Το πιθανότερο είναι ότι οι αρνητικές επιπτώσεις που περιγράφονται θα επαληθευθούν. Θα μπορούσαν να αποφευχθούν, εάν οι δομές της ελληνικής κοινωνίας (δημόσιες και ιδιωτικές) ενεργοποιούνται για άμεση αντιμετώπισή τους.

Πριν ένα χρόνο περίπου, την 4/2/2009³, η “ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ” έδωσε στη δημοσιότητα προβλέψεις για μείωση της απασχόλησης στην οικοδομή κατά 40.000 θέσεις εργασίας το 2009 και άλλες τόσες το 2010. Οι προβλέψεις εκείνες αποδείχθηκαν απολύτως ακριβείς. Οι εκτιμήσεις της ΓΣΕΕ⁴ σήμερα επιβεβαιώνουν τις τότε προβλέψεις. Σύμφωνα με την τότε ανακοίνωση της εταιρείας, η αντιμετώπιση προϋπέθετε μία δημόσια διοίκηση σε εγρήγορση, που δεν υπήρξε.

Θα υπάρξει σήμερα;

Η οικονομική πολιτική, η δημόσια διοίκηση, οι συλλογικές οργανώσεις των παραγωγικών τομέων (εμπορίου, τουριστικών επιχειρήσεων, βιομηχανίας, επαγγελματιοβιοτεχνών, χρηματοπιστωτικών οργανισμών), οι συλλογικές οργανώσεις των εργαζομένων μπορούν σε συνεργασία μεταξύ τους να δρομολογήσουν από τώρα παραγωγικές πρωτοβουλίες που θα απασχολήσουν ένα μέρος των εργαζομένων που κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους και θα υποκαταστήσουν τις απώλειες κύκλου εργασιών με νέες δραστηριότητες:

- ✓ Με τίμια, αξιόπιστη και συστηματική ενημέρωση από τώρα, πριν επισυμβεί η απώλεια των θέσεων εργασίας.
- ✓ Με έγκαιρη επανακατάρτιση και επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό.
- ✓ Με συστηματική προσπάθεια για αύξηση των πωλήσεων προς καταναλωτές άλλων χωρών (π.χ., εξαγωγές, τουρισμός).
- ✓ Με επιχειρηματικό προσανατολισμό των εργαζομένων κλάδων στους οποίους αναμένονται μεγάλες απώλειες θέσεων εργασίας, ώστε υποστηριζόμενοι με συμβόλαια απορρόφησης παραγωγής ορισμένου χρόνου, με κίνητρα φορολογικά και διοικητικών απλοποιήσεων και με τεχνική υποστήριξη να αναπτύξουν νέες δράσεις.
- ✓ Με διευκόλυνση και ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας των νέων με φορολογικά, διοικητικά και χρηματοδοτικά κίνητρα, και τεχνική υποστήριξη των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών τους.
- ✓ Με υποκατάσταση δράσεων χαμηλής απόδοσης ενταγμένων στο ΕΣΠΑ με νέες δράσεις που έχουν άμεσο αναπτυξιακό αποτέλεσμα.
- ✓ Με δραματική επιτάχυνση των διαδικασιών για νέες επενδύσεις
- ✓ Με άμεση ενεργοποίηση του αναπτυξιακού νόμου

Σε χώρες όπου υπήρξαν υπεύθυνες κοινωνικές δομές (και του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα) τέτοιες πρωτοβουλίες και υπήρξαν και πέτυχαν.

³ Βλ. Οικονομικές εφημερίδες της 4/2/2009 και πολλές πολιτικές της ίδιας ή κατοπινής ημερομηνίας

⁴ Βλ. π.χ., «Ναυτεμπορική» 7/5/2010